

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2014.

Prijevod i kratko teološko tumačenje

IVAN MACUT*

UDK:
262.13*172.4 "20"
Franciscus, papa
Stručni članak
Primljeno:
22. rujna 2014.
Prihvaćeno:
5. listopada 2014.

Sažetak: Rad smo podijelili u dva dijela. U prvom dijelu preveli smo Papinu ovogodišnju poruku za Svjetski misijski dan, a preuzeli smo je sa službenih internetskih vatikanskih stranica. Drugi dio rada posvećen je tumačenju te poruke. Smjestili smo je u širi kontekst Papinih govora, propovijedi i drugih dokumenata te smo nastojali pokazati širi kontekst i same poruke. Gdje je bilo potrebno, poruku smo povezali i s učenjem Papinih prethodnika, npr. pape Benedikta XVI. i pape Ivana Pavla II.

Gljučne riječi: Svjetski misijski dan, papa Franjo, radost, evangelizacija, Krist.

Uvodne napomene

Svjetski misijski dan utemeljio je papa Pijo XI. On je dao snažan zamah misijama *ad gentes*. Od njega pa sve do danas pape svake godine upućuju svoju poruku za Svjetski misijski dan. Svoju drugu poruku u svojem pontifikatu za taj dan papa Franjo uputio je 8. lipnja, na svetkovinu Duhova. Ove godine Svjetski misijski dan slavi se 19. listopada. Prije nego što donesemo prijevod same poruke te njezino kratko teološko tumačenje, zanimljivo je spomenuti kako se u svojoj prvoj poruci papa Franjo nekoliko puta pozvao na riječi svojih prethodnika, pape emeritusa Benedikta XVI. te na riječi pape Pavla VI., dok u ovogodišnjoj poruci nikoga od svojih prethodnika nije spomenuo.

U ovom ćemo radu, ponajprije u prvom poglavlju, prevesti ovu Papinu poruku te ćemo zatim u drugom poglavlju ponuditi kratko teološko tumačenje kojim ćemo je smjestiti u širi kontekst učenja pape Franje, njegovih izrečenih govora i homilija u različitim prigodama, a u kojima se osvrće na teme koje je u ovoj poruci obuhvatio.

* Dr. sc. Ivan Macut,
Hrvatska katolička misija,
Feldstr. 4, 13355 Berlin,
hkmb Berlin@gmail.com

1. Prijevod teksta¹

Draga braćo i sestre!

Danas još uvijek postoji mnoštvo ljudi koji ne poznaju Isusa Krista. Ostaje stoga od velike hitnosti misija *ad gentes*, na kojoj su svi članovi Crkve pozvani sudjelovati, jer Crkva je po svojoj naravi misionarska: ona je rođena da »izlazi«. Svjetski misijski dan povlašten je trenutak u kojem vjernici s različitih kontinenata molitvama i konkretnim gestama solidarnosti potpomažu mlade Crkve u misijskim zemljama. Radi se o slavju milosti i radosti. Milosti, jer Duh Sveti, poslan od Oca, daje mudrost i snagu onima koji su poučljivi njegovu djelovanju. Radosti, jer Isus Krist, Sin Očev, poslan da svijetu navijesti Radosnu vijest, podupire i prati naš misijski rad. Upravo na temelju radosti Isusa i učenika misionara želim ponuditi biblijsku sliku, koju nalazimo u Evanđelju po Luki (usp. 10, 21-23).

1. Evanđelist izvješćuje kako je Gospodin poslao sedamdeset i dvojicu učenika, dva po dva, u gradove i sele naviještati da je Kraljevstvo Božje blizu te pripravlja ti ljude za susret s Isusom. Nakon što su izvršili ovu misiju naviještanja, učenici se vraćaju puni radosti: radost je dominantna tema toga prvog i nezaboravnog misionarskog iskustva. Božanski im Učitelj reče: »Ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju; nego radujte se što su vam imena zapisana na nebesima. U taj isti čas uskliknu Isus u Duhu Svetomu: 'Slavim te, Oče.' (...) Tada se okrene učenicima pa im nasamo reče: 'Blago očima koje gledaju što vi gledate!'« (Lk 10, 20-21.23)

Luka predstavlja tri scene. Prije svega Isus govori svojim učenicima, potom se obraća Ocu, a zatim ponovno učenicima. Isus je htio učenike učiniti dionicima svoje radosti koja je bila drugačija i superiornija od one koju su iskusili.

2. Učenici su bili *puni radosti*, oduševljeni zbog moći da ljude oslobađaju od zlođuha. Isus, prije svega, upozorio ih je da se ne raduju toliko zbog moći koju su dobili, koliko zbog ljubavi koju su primili: »što su vam imena zapisana na nebesima« (Lk 10, 20). Njima je zapravo darovano iskustvo Božje ljubavi te mogućnost da ju dijele s drugima. To iskustvo učenika razlog je za radosnu zahvalnost Isusova srca. Luka promatra to veselje kroz prizmu trojstvenoga zajedništva: »Uskliknu Isus u Duhu Svetomu« obraćajući se Ocu i dajući mu hvalu. Taj trenutak intimne radosti izvire iz Isusove duboke ljubavi kao Sina prema svom Ocu, Gospodaru neba i zemlje, koji je ovo skrio od mudrih i umnih, a objavio malenima (usp. Lk 10, 21). Bog je i skrio i otkrio, i u toj zahvalnoj molitvi ističe

¹ Tekst smo preuzeli sa službenih internetskih stranica Vatikana: http://w2.vatican.va/content/francesco/it/messages/missions/documents/papa-francesco_20140608_giornata-missionaria2014.html (20. IX. 2014.).

se prije svega otkrivanje. Što je Bog otkrio i skrio? Otajstva svojega Kraljevstva, potvrdu Božjega gospodstva u Isusu i pobjedu nad Sotonom.

Bog je sve to skrio od onih koji su prepuni sebe i tvrde da već sve znaju. Oni su zaslijepljeni svojom preuzetnošću i ne ostavljaju mjesta Bogu. Može se olako misliti na neke od Isusovih suvremenika, koje je više puta opomenuo, ali radi se o trajnoj opasnosti, koja se odnosi i na nas. Naprotiv, »maleni« su ponizni, jednostavni, siromašni, marginalizirani, oni čiji se glas ne čuje, umorni i opterećeni, koje je Isus proglasio »blaženima«. Može se misliti na Mariju, Josipa, ribare iz Galileje i učenike koje je Isus pozvao na putu, za vrijeme svojega propovijedanja.

3. »Da, Oče! Tako se tebi svidjelo.« (Lk 10, 21) Ove Isusove riječi treba promatrati u povezanosti s *njegovim unutarnjim klicanjem*, gdje se izraz *svidjelo* odnosi na Očev spasotvorni i blagotvorni naum spasenja za čovječanstvo. U kontekstu ove Božje dobrote Isus je uskliknuo, jer je Otac odlučio ljubiti ljude istom onom ljubavlju koju ima prema svom Sinu. Osim toga, Luka podsjeća na slično Marijino klicanje: »Veliča, duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju.« (Lk 1, 47) Radi se o Radosnoj vijesti koja vodi do spasenja. Marija, noseći u svojem krilu Isusa, Blagovjesnika u pravom smislu riječi, susreće Elizabetu i kliče od radosti u Duhu Svetomu, pjevajući svoj Veliča. Isus, vidjevši dobar ishod misije svojih učenika i njihovu radost, kliče u Duhu Svetomu i obraća se Ocu u molitvi. U oba slučaja, riječ je o radosti zbog spasenja na djelu, jer ljubav kojom Otac ljubi Sina seže sve do nas, i po Duhu Svetomu, ispunja nas i uvodi nas u trojstveni život.

Otac je izvor radosti. Sin je očituje, a Duh Sveti animira. Nakon što je izrekao hvalu Ocu, kako kaže evanđelist Matej, Isus nas odmah poziva: »Dodite k meni svi vi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako.« (11, 28-30) »Radost evanđelja ispunja srca i čitav život onih koji se susretnu s Isusom. Oni koji se daju spasiti od Njega, oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine, osamljenosti. S Isusom Kristom uvijek se iznova rađa radost.« (Apost. pobud. *Evangeliu gaudium*, 1)

Od takvog susreta s Isusom, Djevica Marija imala je jedinstveno iskustvo i na taj je način postala »*causa nostrae laetitiae*«. Učenici su, pak, dobili poziv da budu s Isusom i da budu poslani od Njega evangelizirati (usp. Mk 3, 14), i tako su ispunjeni radošću. Zašto i mi ne bismo ušli u tu rijeku radosti?

4. »Velika opasnost u današnjem svijetu, s mnogovrsnom i tiranskom ponudom potrošačkih dobara, jest individualistička tuga koja proizlazi iz samodopadnoga

i gramzivoga srca, od bolesne potrage za površnim užiticima, otupjele savjesti« (Apost. pobud. *Evangelii gaudium*, 2). Zato čovječanstvo ima veliku potrebu prigrliti spasenje koje je donio Krist. Učenici su oni koji dopuštaju da ih Isusova ljubav sve više zahvati i prožme velikom ljubavlju prema Kraljevstvu Božjem, kako bi bili nositelji radosti evanđelja. Svi su Gospodinovi učenici pozvani njegovati radost evangelizacije. Biskupi, kao prvi odgovorni za navještaj, imaju zadaću promicati jedinstvo mjesne Crkve u njezinu misijskom radu, vodeći računa da se radost naviještanja Isusa Krista izražava kako u brizi da ga se naviješta u najudaljenijim mjestima, tako i u stalnom izlaženju prema periferijama vlastitoga teritorija, gdje je velik broj siromašnih u čekanju.

U mnogim krajevima nedostaje zvanja za svećeništvo i posvećeni život. Često je tomu razlog nepostojanje u zajednicama zaraznoga apostolskog žara, zbog čega su one siromašne zanosom te nemaju atraktivnosti. Radost evanđelja rađa se iz susreta s Kristom i dijeljenja sa siromašnima. Ohrabrujem zbog toga župne zajednice, udruge i skupine da žive intenzivnim bratskim životom, utemeljenim na ljubavi prema Isusu i pozornim na potrebe najpotrebnijih. Tamo gdje ima radosti, žara i želje da se donese Krista drugima, rađaju se istinska zvanja. Među njima ne smijemo zaboraviti laička misijska zvanja. Došlo je naime do porasta svijesti o identitetu i poslanju vjernika laika u Crkvi, kao i svijesti da su oni pozvani preuzimati na sebe sve važniju ulogu u širenju evanđelja. Zbog toga je važna njihova odgovarajuća izobrazba, u cilju djelotvornoga apostolskog djelovanja.

5. »Bog ljubi vesela darivatelja.« (2 Kor 9, 7) Svjetski misijski dan ujedno je prilika da se ponovo oživi želja i moralna obveza radosnoga sudjelovanja u misijama *ad gentes*. Osobni novčani prilog jest znak prinošenja samoga sebe, ponajprije Gospodinu, a potom braći, jer vlastiti materijalni prilog postaje sredstvo za evangelizaciju čovječanstva koje se izgrađuje na ljubavi.

Draga braćo i sestre, na ovaj Svjetski misijski dan moja misao ide prema svim mjesnim Crkvama. Ne dopustimo da nam se ukrade radost evangelizacije! Pozivam vas da uronite u radost evanđelja i jačate ljubav koja može prosvijetliti vaš poziv i poslanje. Pozivam vas da se spomenete, kao u duhovnom hodočašću, »prve ljubavi« kojom je Gospodin Isus Krist zagrijao srce svakog od vas, ne zbog nekog osjećaja nostalgije, nego zato da ustrajete u radosti. Gospodinov učenik ustraje u radosti kad je s Njim, kad vrši njegovu volju, kad dijeli vjeru, nadu i evanđeosku ljubav.

Mariji, uzoru ponizne i radosne evangelizacije, upravimo svoju molitvu, da Crkva postane dom za mnoge, majka za sve narode i učini mogućim rođenje novoga svijeta.

Iz Vatikana 8. lipnja 2014., svetkovina Duhova

Papa Franjo

2. Kratko teološko tumačenje

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2014. godine sastoji se od kratkoga uvoda u samu poruku te od pet brojeva. U uvodu u poruku papa Franjo ističe kako je nepobitna činjenica kako i danas, u 21. stoljeću, postoji mnoštvo ljudi koji ne poznaju Isusa Krista. Stoga su misije *ad gentes* žurni zadatak Crkve kao takve i njezino bitno poslanje.² Crkva je, kako to lijepo kaže papa Franjo, rođena da »izlazi«. ³ U svojoj Apostolskoj pobudnici *Radost evanđelja*, papa Franjo u prvom poglavlju izričito govori o istoj tematici: Crkva koja izlazi. To je ujedno i jedan od naslova u samoj pobudnici. Papa govori kako su u Isusovu poslanju sadržani uvijek novi izazovi i poteškoće evangelizacijskoga poslanja Crkve te smo svi pozvani na nov misionarski »izlazak«. ⁴

U razgovoru s Antonijem Spandarom Papa o ovoj tematici lijepo ističe: »Umjesto da budemo samo Crkva koja prihvaća i prima, držeći vrata otvorenima, nastojmo također biti Crkva koja nalazi nove putove i koja može izići iz same sebe i poći ususret onomu koji ne ide u crkvu, koji se udaljio ili je indiferentan. Kadšto je onaj koji se udaljio to učinio s razlozima koji, ako se dobro shvate i odvagnu, mogu dovesti do povratka. Međutim, potrebna je odvažnost, hrabrost.« ⁵

Nadalje, u uvodu Papa govori o mladim Crkvama u misijskim zemljama. Misijski dan ima za zadatak da starije Crkve potpomažu mlade i to konkretnim gestama solidarnosti. U već spomenutom razgovoru s Antonijem Spandarom o odnosu mladih i starijih Crkava, papa Franjo kaže: »Mlade Crkve razvijaju sintezu vjere, kulture i života u nastajanju, stoga su one različite od sinteze koju su razvile starije Crkve. Za mene je odnos između ranije i kasnije uspostavljenih Crkava jednak odnosu između mladih i starih u nekom društvu: grade budućnost, jedni svojom snagom, drugi svojom mudrošću. Uvijek ima rizika, što je i razumljivo; mlade Crkve izlažu se

² Papa emeritus Benedikt XVI. kaže kako je misijsko poslanje zapravo znak zrelosti jedne kršćanske zajednice. Usp. BENEDIKT XVI., *Verbum domini. Apostolska pobudnica*. (30. IX. 2010.), KS, Zagreb, 2011., br. 95. Papa Franjo u prošlogodišnjoj poruci za Svjetski misijski dan, na ove Benediktove riječi, dodaje i kaže sljedeće: »Svaka je zajednica zato pozvana i poslana prigrliti poslanje koje je Isus povjerio apostolima da budu »svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje« (Dj 1, 8), ne kao neki sporedni aspekt kršćanskoga života, već kao njegov bitni aspekt: svi smo pozvani prolaziti putovima svijeta zajedno s našom braćom i sestrama, ispovijedati i svjedočiti svoju vjeru u Krista i postati navjestitelji njegova evanđelja«. FRANJO I., *Occasione Diei Missionalis Mundialis anno 2013*, u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.)9, str. 882., br. 2

³ Sličnim se riječima Papa izrazio i u svojoj propovijedi na svetkovinu Duhova 2014. Usp. *Santa Messa nella solennità di Pentecoste – Omelia del santo Padre Francesco*, nedjelja, 8. svibnja 2014. http://w2.vatican.va/content/francesco/it/homilies/2014/documents/papa-francesco_20140608_omelia-pentecoste.html (učitano 20. rujna 2014.)

⁴ Usp. FRANJO I., *Evangelii Gaudium*. Adhorratio Apostolica, u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.)12, str. 1028., br. 20.

⁵ A. SPANDARO, *Razgovor s papom Franjom*, u: *Obnovljeni život* 68(2013.)4, str. 446.

opasnosti da se osjećaju samodostatnima, a starije su u opasnosti da žele mladima nametnuti svoje kulturalne modele. Međutim, budućnost se gradi zajedno.«⁶ Istina je i da te misionarske zemlje danas, kada je u starijim Crkvama kriza duhovnih zvanja, nerijetko šalju svoje svećenike i redovnike te ponovno evangeliziraju zemlje koje su njih prve evangelizirale i upoznale s Isusom Kristom – spasiteljem svijeta.

Ovogodišnju poruku za Svjetski misijski dan Papa je utemeljio na riječima iz Lukina evanđelja o poslanju sedamdeset i dvojice učenika da naviještaju Kraljevstvo Božje (usp. 10, 21-23). Treba reći kako papa Franjo u svojoj enciklici *Lumen fidei* ispravno primjećuje, a to je očito i iz cjelokupne poruke za Svjetski misijski dan koju predstavljamo i kontekstualiziramo, da nije moguće sam i izolirano vjerovati. Vjera nije individualna opcija koja se tiče nutrine vjernika niti je izolirani odnos između »ja« vjernika i božanskoga »Ti«, između autonomnoga subjekta i Boga. Moguće je, međutim, osobno odgovoriti na Božji poziv jer pripadamo jednoj većoj zajednici.⁷ Stoga je jasno da papa Franjo i u govoru o misijama naglašava poslanje kršćana u množini i to polazeći od evanđeoskoga teksta u kojem Isus šalje sedamdeset i dvojicu učenika, a ne samo jednog ili same, tj. svakog pojedinačno.

Središnja tema prvoga broja, ali i cjelokupne poruke, jest govor o radosti. Tumačeći ovaj odlomak iz Lukina evanđelja, papa Franjo kaže kako je radost središnja tema prvoga misionarskog iskustva Isusovih učenika. Zanimljivo je da isti evanđeoski tekst iz Lukina evanđelja papa Franjo komentira i u Apostolskoj pobudnici *Radost evanđelja* gdje kaže kako radost evanđelja, koja ispunja život zajednice učenika, jest misionarska radost. Iskusi su je i sedamdeset i dvojica učenika koji su se iz misija vratili puni radosti. Tu radost živi i Isus koji i klikće u Duhu Svetomu i hvali svojega Oca jer njegova objava dohvaća siromašne i najmanje.⁸

Prvi odlomak drugoga broja posvećen je istoj tematici te se izravno nadovezuje na prvi broj. Papa tumači koji bi trebao biti pravi uzrok radosti učenika: to je iskustvo Božje ljubavi te mogućnost da tu ljubav dijele s drugima. Prvi razlog evangelizacije jest ljubav Kristova koju smo primili; iskustvo da smo od Krista spašeni te nas potiče da ga sve više i više ljubimo.⁹ Nadalje, uvjereni smo da je život s Isusom mnogo

⁶ A. SPANDARO, Razgovor s papom Franjom, str. 445.

⁷ Usp. FRANJO I., *Lumen fidei. Litterae encyclicae*, u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.)7, str. 581., br. 39.

⁸ Usp. FRANJO I., *Evangeli Gaudium. Adhorratio Apostolica*, str. 1028., br. 21

⁹ »Izidite iz sebe kako biste naviještali evanđelje. Za to učiniti potrebno je izići iz sebe i susresti se s Isusom. Dva su izlaza: jedan, prema susretu s Isusom, prema transcenciji, drugi prema ljudima, naviještati Isusa. Ovo dvoje ide zajedno. Ukoliko činiš samo jedno, ne ide!« FRANJO I., *Allocutiones ad sacerdotii candidatos, novitios et novitias iuvenesque in via vocationis occasione Anni Fidei*, 6. srpnja 2013., u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.)8, str. 674.

bogatiji te je lakše pronaći smisao u ovom svijetu. Iskustvo koje imamo s Isusom potrebno je prenijeti drugima.¹⁰ Stoga, misionarski pastoral nije neartikulirano prenošenje mnoštva doktrina koje treba uporno nametati. Navještaj misionarskoga tipa, smatra papa Franjo, usredotočuje se na ono bitno, a upravo je to ono što najviše oduševljava i privlači, pali srca, kao učenicima u Emausu. Papa smatra kako treba pronaći novu ravnotežu, inače je i moralna zgrada Crkve u opasnosti da se sruši poput kule od karata te da izgubi svježinu i miris evanđelja. Evanđeoska ponuda mora biti jednostavnija, dublja, koja zrači. Iz te ponude tada dolaze moralne posljedice.¹¹

Nadalje, u drugom broju papa Franjo govori o opasnosti zatvaranja u sebe. Naime, oni koji su prepuni sebe i smatraju kako sve znaju, Bog od njih skriva otajstva svojega Kraljevstva i Isusovu pobjedu nad Sotonom. Međutim, Papa upozorava kako se ne smijemo zavaravati kako se to odnosi samo na Isusove suvremenike, jer i mi smo u opasnosti da se zatvorimo Bogu. Oni kojima se Bog objavljuje, nastavlja Papa, jesu maleni: ponizni, jednostavni, siromašni,¹² marginalizirani, oni čiji se glas ne čuje, umorni, opterećeni – jednom riječju oni koje je Isus proglasio blaženima. Crkva, kakvu papa Franjo želi i kakvom je vidi, a to je nedavno rekao u jednom razgovoru, jest poput poljske bolnice: »Jasno vidim da je Crkvi danas najviše potrebna sposobnost liječiti rane i grijati srca vjernika, blizina, bliskost. Vidim Crkvu kao poljsku bolnicu nakon bitke. Nekorisno je pitati teškoga ranjenika ima li kolesterol ili visoki šećer! Moraju se liječiti njegove rane. Onda ćemo moći razgovarati o svemu ostalom. Liječiti rane, liječiti rane... I treba početi odozdo.«¹³ Nadalje, u govoru nacionalnim voditeljima Papinskih misijskih djela, 17. svibnja 2013. godine, papa Franjo istaknuo je kako smo pozvani otvoriti se Duhu Svetomu te mu ponu-

¹⁰ Usp. FRANJO I., *Evangelii Gaudium. Adhorratio Apostolica*, str. 1125.-1127, br. 264, 266

¹¹ Usp. A. SPANDARO, *Razgovor s papom Franjom*, str. 447.

¹² U poruci onima koji se brinu za imigrante papa Franjo rekao je kako nam ne koristi puno teoretsko siromaštvo, nego se ono može dotaknuti jedino dotičući tijelo Krista siromašnoga i to u poniznima, siromašnima, bolesnima te svima onima koji se nalaze na egzistencijalnim periferijama života. Usp. FRANJO I., *Ad Sessionem Plenariam Unionis Internationalis Superiorissarum Generalium*, u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.)6, str. 461. Papa emeritus Benedikt XVI. svoju poruku za Svjetski dan mira za 2009. god. naslovio je *Combattere la povertà, costruire la pace (Boriti se protiv siromaštva, graditi mir)*. U propovijedi za Novu 2009. godinu, papa Benedikt XVI. rekao je kako je potrebno ustanoviti *circolo virtuoso* između izabranoga siromaštva te siromaštva protiv kojega se treba boriti. Siromaštvo koje žalosti mnoge ljude današnjice jest prijjetnja miru te je potrebno otkriti solidarnost kao evanđeosku i univerzalnu vrjednotu. Usp. BENEDIKT XVI., *Ad eucharisticam celebrationem in Die Internationali pro Pace tuenda*, u: *Acta Apostolicae Sedis* 101(2009.) 1, str. 41. Peti broj Papine ovogodišnje poruke (2014.) za Svjetski dan mira govori o siromaštvu. Usp. FRANJO I., *Occasione Diei Mundialis Pacis, cui titulus est: »Fraternità, fondamento e via per la pace, u: Acta Apostolicae Sedis* 106(2014.)1.

¹³ Usp. A. SPANDARO, *Razgovor s papom Franjom*, str. 446.

diti sve svoje sposobnosti kako bismo bili instrumenti Božjega milosrđa, njegove ljubavi za svakog čovjeka, a iznad svega za siromašne, isključene, one koji su daleko. Ovo je za svakog kršćanina i za cijelu Crkvu nešto što nije dobrovoljna misija, nego obvezna.¹⁴

Papina poruka prožeta je otajstvom Presvetoga Trojstva koje konkretno djeluje u ovom svijetu. Isusovo klicanje i zahvaljivanje Bogu te Marijino klicanje *Veliča*, proizlazi, kako to Papa tumači u trećem broju poruke, zbog spasenja na djelu. Ova radost proizlazi od Oca, Sin je očituje, a Duh Sveti animira. Papa se ovdje poziva na svoju Apostolsku pobudnicu *Radost evanđelja* gdje u broju 1 piše: »Radost evanđelja ispunja srca i čitav život onih koji se susretnu s Isusom. Oni koji se daju spasiti od Njega oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine, osamljenosti. S Isusom Kristom uvijek se iznova rađa radost.«¹⁵ U prošlogodišnjoj i ujedno svojoj prvoj poruci za *Svjetski misijski dan*, Papa je, između ostaloga, rekao kako bismo svi trebali imati mogućnost iskustva radosti zbog osjećaja da smo ljubljeni od Boga, radosti spasenja. Upravo je vjera dar koji se ne može držati samo za sebe, nego ga treba dijeliti. Ukoliko ovaj dar vjere i spasenja držimo samo za sebe, postajemo izolirani i bolesni.¹⁶ Kao uzore ove radosti Papa nam stavlja pred oči Isusovu majku Mariju te Isusove učenike koji su od samoga Gospodina i pozvani, ali zatim i poslani da evangeliziraju. Papa ovaj treći broj završava poticajnim pitanjem: Zašto i mi ne bismo ušli u tu rijeku radosti?

Četvrti broj svoje poruke papa Franjo otvara citatom iz Apostolske pobudnice *Radost evanđelje* gdje kaže: »Velika opasnost u današnjem svijetu, s mnogovrsnom i tiranskom ponudom potrošačkih dobara, jest individualistička tuga koja proizlazi iz samodopadnoga i gramzivoga srca, od bolesne potrage za površnim užicima, otupjele savjesti.«¹⁷ Upravo zbog ove opasnosti u svijetu, čovječanstvo ima, s jedne strane, potrebu da primi spasenje koje samo Krist daje, te, s druge, ističe Papa, kako su svi Gospodinovi učenici pozvani njegovati radost evangelizacije. U apostolskoj pobudnici *Radost evanđelja*, papa Franjo naslovio je i jedno poglavlje riječima: *Svi smo učenici misionari* gdje poglavar Katoličke crkve jasno kaže kako u svakom kršteniku, od prvog do posljednjeg, djeluje posvećujuća sila Duha Svetoga koji potiče na evangelizaciju. Svatko tko je kršten, ma koju god funkciju ili ulogu imao u Crkvi, jest aktivan subjekt evangelizacije. Nova evangelizacija znači i novu zauzetost svakog krštenika. Ovo uvjerenje preobražava se u direktni apel svakom kršćaninu, jer

¹⁴ Usp. FRANJO I., Ad Generalem Conventum Pontificalium Operum Missionalium, u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.)6, str. 468., br. 2

¹⁵ Usp. FRANJO I., *Evangelii Gaudium. Adhorratio Apostolica*, str. 1119., br. 1

¹⁶ Usp. FRANJO I., *Occasione Diei Missionalis Mundialis anno 2013*, str. 821., br. 1

¹⁷ FRANJO I., *Evangelii Gaudium. Adhorratio Apostolica*, str. 1019., br. 2

nitko se ne može ograditi od misionarskoga poslanja jer onaj tko je jednom iskusio Božju ljubav i njegovo spasenje, ne treba puno vremena da se pripremi za navještaj niti treba mnogo predavanja ili instrukcija. Svaki je kršćanin misionar ukoliko je sreo ljubav Božju u Isusu Kristu. Zato nemojmo više govoriti da smo »učenici« i »misionari«, nego smo uvijek »učenici-misionari«, zaključuje papa Franjo.¹⁸

Papa u poruci nadalje ističe kako su biskupi prvi odgovorni za navještaj te imaju zadaću promicati jedinstvo mjesne Crkve u njezinu misijskom radu i to vodeći računa da se radost naviještanja Isusa Krista izražava kako u brizi da ga se naviješta u najudaljenijim mjestima, tako i u stalnom izlaženju prema periferijama vlastitoga teritorija, gdje je veliki broj siromašnih u čekanju. Papa Franjo primio je 18. rujna 2014. god. nove biskupe te im je tom prigodom, između ostaloga, rekao kako je upravo njima povjeren narod Božji. Ovaj narod ima potrebu za njihovom brigom, kako bi mogao rasti. Na poseban način Papa im je stavio na srce mlade i starije, jer mladi su naša krila, a stariji naši korijeni, a bez korijena ne znamo ni što smo, ni kamo idemo. Papa je također istaknuo kako se biskupi ne bi smjeli dati zavesti idejom o mijenjanju naroda koji im je povjeren, nego radije neka budu oni koji će u ime Božje praštati i tako omogućiti ljudima novi početak.¹⁹

Nadalje, Papa u četvrtom broju svoje poruke za Svjetski misijski dan ističe i nedostatak duhovnih zvanja. Razloge Papa vidi u nepostojanju zaraznoga apostolskog žara te u nedostatku atraktivnosti. Papa ovom porukom želi ohrabriti bilo župne zajednice, bilo udruge i skupine da žive intenzivnijim bratskim životom koji je utemeljen na ljubavi prema Isusu Kristu te koji je pozoran na potrebe bližnjih. Papa Franjo smatra kako tamo, gdje ima radosti, žara i želje da se donese Krista drugima, tamo se i rađaju istinska zvanja. Treba reći kako je sličnu misao Papa izrekao u svojoj poruci prigodom 51. svjetskog dana molitve za duhovna zvanja. Papa, između ostaloga, kaže kako je poziv plod koji dozrijeva u polju koje je dobro obrađeno međusobnom ljubavlju i u kontekstu autentičnoga crkvenog života. Nijedan poziv ne nastaje sam od sebe i ne postoji sam za sebe. Poziv izvire iz Božjega srca i raste i razvija se među vjernim narodom te u iskustvu bratske ljubavi.²⁰

Četvrti broj poruke za Svjetski misijski dan papa Franjo završava govorom o laičkim misijskim zvanjima. Naime, Papa naglašava kako je došlo do porasta svijesti bilo o identitetu bilo o poslanju vjernika laika u Crkvi, ali i svijesti o tomu da su i oni po-

¹⁸ FRANJO I., *Evangelii Gaudium. Adhorratio Apostolica*, str. 1069.-1070., br. 119-120

¹⁹ Usp. FRANJO I., *Discorso del santo Padre Francesco ai nuovi vescovi nominati nel corso dell'anno*, http://w2.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2014/september/documents/papa-francesco_20140918_nuovi-vescovi.html (20. IX. 2014.)

²⁰ FRANJO I., *Occasione Diei Mundialis precationis pro Vocationibus*, u: *Acta Apostolicae Sedis* 106(2014.)2, str. 101., br. 3

zvani preuzeti na sebe sve važniju ulogu u širenju evanđelja. Papa naglašava kako je potrebna i njihova odgovarajuća izobrazba, a sve s ciljem njihova djelotvornijeg apostolskog djelovanja. I u prošlogodišnjoj poruci papa Franjo nije zaboravio istaknuti važnu ulogu vjernika laika. Razlika između poruke iz 2013. te ove iz 2014. godine, s obzirom na vjernike laike, nalazi se u činjenici da u ovogodišnjoj poruci Papa vjernike laike izdvaja i spominje zasebno, dok je u poruci za 2013. godinu vjernike laike spominjao samo u kontekstu nabiranja. Tako je u prošlogodišnjoj poruci papa Franjo napisao: »Želim sve potaknuti da postanu nositelji Kristove vijesti i na poseban sam način zahvalan misionarima i misionarkama, prezbiterima *fidei donum*, redovnicima i redovnicama i sve brojnijim vjernicima laicima koji, prihvaćajući Gospodinov poziv, napuštaju svoju zemlju da pronose evanđelje u druge krajeve i kulture«; »Pozivam i biskupe, redovničke obitelji, zajednice i sve kršćanske udruge da, dalekovidno i uz pažljivo razlučivanje, pružaju potporu misijskom pozivu *ad gentes* i pomažu Crkvama koje trebaju svećenike, redovnike i redovnice i vjernike laike, jačajući tako kršćansku zajednicu« te, treći put gdje spominje vjernike laike, kaže: »Ujedno pozivam misionare i misionarke, napose prezbitere *fidei donum* i vjernike laike da s radošću žive svoju dragocjenu službu u Crkvi na koju su pozvani i da donose svoju radost i iskustvo Crkvama iz kojih dolaze, spominjući se kako Pavao i Barnaba na završetku svog prvog misijskog putovanja 'pripovjediše što sve učini Bog po njima: da i poganima otvori vrata vjere' (Dj 14, 27).«²¹

U petom, ujedno i posljednjem broju svoje poruke, papa Franjo govori ponajprije o novčanom potpomaganju i uzdržavanju misija. »Osobni novčani prilog znak je prinošenja samoga sebe, ponajprije Gospodinu, a potom braći, jer vlastiti materijalni prilog postaje sredstvo za evangelizaciju čovječanstva koje se izgrađuje na ljubavi.«²² U jednoj drugoj prigodi, 29. studenoga 2013. god., Papa je govorio o novcu kao o središtu čovjekova života te je naglasio: ukoliko novac doista postane središte čovjekova života, čovjek će izgubiti identitet čovjeka kao takvog.²³ I u svojoj poruci za Svjetski dan mira za 2014. god., papa Franjo u šestom broju vrlo jasno govori, te tim mislima i završava navedeni broj, kako nam upravo krjeposti poput mudrosti, umjerenosti, pravednosti i jakosti mogu pomoći da uspostavimo i ponovno otkrijemo bratske veze te da je čovjek sposoban za puno više od svoje-

²¹ FRANJO I., Occasione Diei Missionalis Mundialis anno 2013, str. 824.-826., br. 5

²² Papa Ivan Pavao II. u enciklici *Redemptoris missio* u svezi skupljanja pomoći, između ostaloga, napisao je: »Svjetski misijski dan, namijenjen jačanju osjetljivosti za misijski problem, ali i prikupljanju pomoći, važan je trenutak u životu Crkve jer uči kako darivati: u euharistijskom slavju, to jest kao prinos Bogu i za sve misije svijeta«. IVAN PAVAO II., *Redemptoris missio*. Litterae Encyclicae, u: *Acta Apostolicae Sedis* 83(1991.), str. 327., br. 81

²³ Usp. FRANJO I., Dum Dies Catechistarum occasione Anni Fidei celebratur, u: *Acta Apostolicae Sedis* 105(2013.), br. 10, str. 880.

ga osobnog interesa.²⁴ Papa je svjestan da je, s jedne strane, novac u ovom svijetu potreban te stoga u ovoj poruci za Svjetski misijski dan i ističe važnost solidarnosti i potrebe pomaganja i na taj način sudjelovanja u misijskom djelovanju Crkve,²⁵ te s druge da novac može zarobiti i zatvoriti čovjeka u sebe samoga te čovjek na taj način postaje robom novca.

Pri samom kraju poruke papa Franjo ponovno govori o radosti evangelizacije te o potrebi da se ne dopusti da nam se ukrade radost evangelizacije. Papa Franjo zaključuje riječima: »Gospodinov učenik ustraje u radosti kad je s njim, kad vrši njegovu volju, kad dijeli vjeru, nadu i evanđeosku ljubav«, te poziva da se utječemo Mariji, uzoru ponizne i radosne evangelizacije kako bi Crkva postala dom za mnoge, majka za sve narode i učinila mogućim rođenje novoga svijeta.

Umjesto zaključka – ključne misli Papine poruke

Ukoliko bismo htjeli u nekoliko riječi istaknuti ključne misli i riječi Papine poruke za ovogodišnji Svjetski misijski dan, onda svakako treba istaknuti riječ *radost*. Naime, od početka pa sve do kraja poruke nailazimo na ovu riječ koja povezuje različite teološke sadržaje. Tako Papa polazi od Trojstva: Otac nebeski izvor je radosti, Isus tu radost očituje, a Duh Sveti animira je. Osim toga, i Isus i učenici radosni su zbog misionarskoga uspjeha. Nadalje, Isus ispravlja i poučava učenike da prava radost ne dolazi zbog darovane moći, zbog koje im se i zlodusi pokoravaju, nego radost dolazi zbog ljubavi koju su od Boga primili i tu radost trebaju dalje širiti i pronositi braći ljudima.

Kao što su prvi misionari bili puni radosti, papa Franjo poziva i današnje misionare da odsijevaju radošću jer ukoliko navještaj nije prožet radošću, onda i nije radosna vijest te nikoga i nije moguće privući da postane Kristov učenik. Stoga Crkva treba radosne navjestitelje Kristove radosne vijesti spasenja. Uz ovo, papa Franjo nedostatak radosti povezuje i uz nedostatak duhovnih zvanja. Naime, aktualni Petrov nasljednik smatra kako ondje gdje ima radosti, žara i želje da se drugima donese Krista, tamo se i rađaju istinska zvanja.

Papa potiče mjesne Crkve, zajednice, misionare, itd. da ne dopuste da im se ukrade radost evangelizacije; da se prisjete kako je moralna obaveza radosno sudjelovati

²⁴ FRANJO I., Occasione Diei Mundialis Pacis, cui titulus est: »Fraternità, fondamento e via per la pace«, br. 1, str. 29.

²⁵ Zbor za obrede odredio je 14. travnja 1926. god. da pretposljednja nedjelja u listopadu za Katoličku crkvu bude dan molitve i posebne misijske djelatnosti. Tako je papa Pio XI. za Katoličku crkvu ustanovio Svjetski misijski dan, koji se slavi sve do danas. Na taj dan cijela Crkva moli i prikuplja novčane priloge za misijske nakane Crkve. Dakle, ovo je dan solidarnosti vjernika katolika cijeloga svijeta.

u misijama *ad gentes*; da urone u radost evanđelja i tako jačaju ljubav koja može prosvijetliti i poziv i poslanje Kristovih učenika. Gospodin od svojih učenika traži da ostanu u radosti, a na tu je Gospodinovu želju moguće odgovoriti samo, smatra papa Franjo, ukoliko smo zajedno s Kristom, ukoliko vršimo njegovu volju te dijelimo vjeru, nadu i evanđeosku ljubav.

Kao uzor bilo ponizne bilo radosne evangelizacije, papa Franjo stavlja nam Blaženu Djevicu Mariju te potiče kršćane da joj upute svoje molitve kako bi Crkva postala dom za mnoge i majkom svih naroda te da učinimo mogućim nastanak novoga svijeta.

**MESSAGE OD POPE FRANCIS
FOR A WORLD MISSION DAY 2014
*Translation and short theological interpretation***

Ivan Macut*

Summary

The work is divided into two parts. In the first part, we translate the Pope's message for this year's World Mission Day, and we took it from the official Vatican site. The second part is dedicated to the interpretation of the message. We put it in a broader context of papal speeches, sermons and other documents, and we attempted to show one the larger context of the message. Where it was necessary to connect the message we connect with the teachings of the Pope's predecessors, for example. Pope Benedict XVI., And Pope John Paul II.

Keywords: *World Mission Day, Pope Francis, joy, evangelism, Christ*

* Dr. sc. Ivan Macut, Croatian Catholic Mission, Feldstr. 4, 13355 Berlin, hkmb Berlin@gmail.com